

(ZEITUNGSDRUCKSACHE)

Рік II. ч. 31. (187) Четвер 13. лютого 1941. Ціна 30 сот.

КРА… СЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і закордоном:
місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки — 2 зол.
5 чеських корон — 1 зол.

Анґлійці воюють з цивільним населенням

РИМ, 11. II. — **Головне Командування Італійської Армії подає:**

Досвіта 9. II., під ослоною густої мряки, появилася в околиці Ґенуї ворожа ескадра военних кораблів. Не зважаючи на негайну акцію прибережної артилерії, ворожі кораблі обстріляли місто. Вони не поцілили военних обектів, тільки вбили 72 особи та зранили 226 осіб зпоміж цивільного населення. Крім того спричинено поважні шкоди в мешкальних будинках. Спокій і здисциплінування населення Ґенуї заслуговують на похвалу. Італійські літаки обкидали бомбами ворожі кораблі та поцілили один з ворожих кружляків.

Анґлійські літаки налетіли на **Ліворно** та в околиці **Піза**, але не спричинили шкід. Над Ліворном італійська протилетунська артлиерія зістрілила один ворожий літак.

Анґлійський посол покидає Букарешт

ШТОКГОЛЬМ, 11. II. — Анґлійський посол у Букарешті сер Реджинелд Гор повідомив у минулий понеділок вполудне провідника румунської держави ґен. Антонеску, що Анґлія припинює дипльоматичні взаємини з Румунією. Анґлійське міністерство закордонних справ потвердило цю вістку в середу пополудні. Анґлійський посол і 50 членів анґлійського посольства покинуть Румунію 15. II., або котрогось із чергових днів. Вони мають виїхати кораблем з одної із чорноморських пристаней. Анґлійський посол уже зажадав пашпортів для себе та членів посольства.

Перевиховання румунської молоді

БУКАРЕШТ, 11. II. — В неділю промовляв до професорів університету в Яссах румунських міністр освіти Раду Розетті. Він заявив, що румунську молодь треба **міцніше взяти у руки**, бо вона попала в атмосферу **безглуздя** й стала займатись не своїми справами. Справжнє **безглуздя** захопило **багато** тієї молоді. На майбутнє учителі повинні давати їй стільки **зайнять** для дому, по змозі **якнайбільше письменних завдань**, щоб ця молодь не гаяла дармо часу на непотрібні речі. Також при ставленні нот учителі мають **прикладати сувору мірку**. Мін. Розетті заявив при цьому, що **передусім батьки й учителі завинили в тому, що румунськ. молодь попала на хибний шлях**. На кінець заповів ще мін. Розетті, що орґанізації леґіонарської молоді „Хрестові Братства" будуть припинені і дальше істнуватиме тільки Союз Християнських Румунських Студентів. Та він не буде залишений самому собі, бо провід над ним обіймуть учителі.

Новий віце-ґубернатор Лібії

РИМ, 11. II. — Новим італійським віцеґубернатором Лібії іменували колишнього керманича канцелярії Дуче — **Анджеля де Рубеїса**. Він приходить на місце попереднього ґубернатора Лібії Джосеппа Брунія, що недавно помер.

Новий віцеґубернатор Лібії боровся в рядах італійської армії підчас світової війни. Він має славу енерґійної, зрівноваженої та спокійної людини. Рубеїс обіймає тепер при маршалі Ґраціяні, що є військовим ґубернатором Лібії, дуже важке становище. Одначе ціла Італія дивиться на нього з повним довірям, бо знає його здібності. Рубеїс був передтим віцеґубернатором Сомалії, ґубернатором Адіс-Абебу та останніми часами керманичем відділу кольонізації у міністерстві кольоній.

Ляваль відкинув пропозиції Петена

ЖЕНЕВА, 11. II. — З Віші повідомляють: У звязку з розмовами Дарляна в Парижі, оповіщено комунікат у пресі. В ньому стверджено, що шеф держави, маршал Петен, предложив Лявалеві вступити до уряду в характері державного міністра й члена директорії. Одначе Ляваль не прийняв предложення маршала.

Ніппонські війська в Індокитаю

ЦІРІХ, 11. II. — Як повідомляє „Юнайтид Пресс" зі Сайґону, там очікують на ніппонські війська. Вони мають допильнувати припинення боротьби між Сіямом і Індокитаєм, бо досі йшли бої на різних відтинках фронту. Ніппонська армія має обсадити важніші терени в Південному Індокитаю. З Банкоку повідомляють, що одночасно з виїздом сіямської мирової комісії до Ток'я, ряд ніппонських военних кораблів причалив до гирла ріки Менам.

—о—

Тільки те, що будує

Українцям на Холмщині й Підляшші потрібне було доповнення, бо польський режім зумів майже зовсім позбавити їх освіченої верхівки. Без цього елементу не була б можлива така скора розбудова нашого орґанізованого життя на тому терені, де воно від довгих років було заборонене.

Не зважаючи на те, що ці дві ґрупи українського населення творять таке побажане доповнення, співпраця між ними наладналась не всюди відразу. Дві частини українського народу, до 1919 р. відділені державним кордоном, опісля — поліційним муром, розвивалися в інших умовинах, в іншому дусі, під іншими впливами. Не всі галичани оцінили ті різниці, не всі зуміли до них застосуватися. Тут і там зроблено фальшивий крок, з якого люди злої волі запопадливо кували зброю проти повного духового обєднання двох частин українського народу, кидали наклепи, сіяли недовіря — справно вихісновуючи привязання до віри, яке й по цей і по той бік давнього кордону було основою української національної свідомости.

Та кінець-кінцем ідейні одиниці, головно зпоміж того „некваліфікованого" вчительства з 1939-40 р., зуміли завдяки своїй праці проломити леди, здобути у холмському селі довіря й пошану. Лише хто знає холмський терен і труднощі, які прийшлось на ньому перемогти, лиш той оцінить капітал, здобутий жертвенністю наших ідейних піонірів, лиш той зуміє дорожити тим капіталом та берегти його.

На жаль, трапляються на Холмщині події, які можуть основно захитати важко здобуту моральну позицію галицької молоді. Маємо на увазі суперечки внутрі самої молоді, що час-до-часу виходять назверх, хвилюючи старше громадянство.

Не думаємо торкатись мерітум тих суперечок. Спинимось виключно на вражінні, що вони роблять на холмському терені, що реаґує інакше ніж галицький чи волинський терен.

В першу чергу холмщакові чужі всякі нагальні засоби суспільної боротьби; він не розуміє, як можна вживати їх не то супроти своїх земляків, але навіть супроти національного ворога.

Тямимо, як реаґувало галицьке село на польський гнет — скільки переслідувачів наложило ґоловою за свої вчинки. Тямимо льокальні повстання на Підгірю і Опіллі на вістку, що німецькі війська зближуються. Холмщина натерпілася ще більше ніж Галичина, та не зважаючи на те, ми не зустрічали там майже ніяких насильницьких відплат, не лише за польської влади, але й після її упадку. Це факт; без огляду на те, як оцінюємо його, мусимо з ним рахуватися.

Ті, що гнобили, кольонізували, валили церкви, змушували до апостазії — ходили й ходять безпечно по холмських селах, свідомі того, що їхньому життю нічого не загрожує; вони знають мораль та менталь-

пість холмщака. Час пізнати її усім українцям, що перебувають на Холмщині; час зрозуміти, як глядить холмщак на людей, що підносять руку на своїх земляків.

Обурення холмського селянина тим більше, що він не розуміє мотивів таких суперечок. З огляду на ізоляцію від інших українських земель та на малу скількість місцевої інтелігенції, політичне життя Холмщини плило вузеньким, спокійним струмком, у якому не було місця на суспільно-політичну диференціяцію. Всі стихійно боронились перед напором польонізації, всі — навіть дуже „ліві" — обстоювали православя перед латинізацією. Холмщанин ділив людей на своїх приятелів і ворогів у залежності від підходу тих людей до справ Церкви, мови, землі. Ніяких інших критерій та інших поділів він не знав і досі (славити Бога!) не знає.

Це другий факт, з яким треба рахуватися, чи він кому подобається, чи ні — а в ньому хіба нема нічого злого. У теорії політична диференціяція — це прояв політичної думки у її вищому — хоч не остаточному — ступні розвитку, між станом примітивізму й повної зрілости. Але практика каже щось інше. Передусім не кожний колектив мусить переходити крізь чистилище партійної гризні, щоб дістатися „на тихі води, на ясні зорі" монопартійної гармонії. По-друге — тепер у нас узагалі нема місця на теоретичні спори, нема місця на ніяку політику. По-третє, ані Холмщина, ані Лемківщина не годяться для того, щоб тамошній нарід „виховувати" на взорах безплідних суперечок між українськими інтелігентами.

Сподіваємося, що кожний, хто призадумається над тими питаннями, дійде до того самого висновку. Ті, що пробудили Холмщину до нового життя, не можуть вносити до неї елементів згіршення. Терен Холмщини, Підляшшя й Лемківщини є тереном виключно тільки конструктивної, позитивної праці. І поза тією працею не може там діятись нічого такого, що зупинювало б процес сильної організації народу, опертої на національній свідомості й справжній культурі. Єдиним засобом виховування мас є тільки те, що будує.

Галіт Б.

НІППОНЦІ ПОКИДАЮТЬ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ

ТОКІО, 11. II. — Як повідомляє ніппонська преса — йдуть приготування до евакуації більшого числа ніппонців зі Злучених Держав. „Асагі Шімбун" пише, що великі ніппонські фірми в Ню-Йорку мають вислати до краю 150 жінок і молодих працівників, з уваги на напружене положення на Тихому океані. Протиніппонські господарські розпорядки в Злучених Державах довели вже до значного зменшення американсько - ніппонської торговлі. Через це замкнено ню-йорські бюра багатьох ніппонських фірм. Загострення американської системи ліценцій, що входять у життя з днем 15. лютого ц. р., доведе до редукції мореплавби на Тихому океані в напрямі Ніппону на 80 відс.

—o—

Вже Наполеон зачиняв Европу перед Анґлією

Порівнювати історичні події цікаво, але небезпечно. Поверховний спосіб такого порівнювання доводить до мильних висновків, як от хоч би намагання порівняти бльокаду зі світової війни з теперішньою та оцінювати ті дві події під кутом її розмірів та успішности. Але тут іде річ про два зовсім інші й різні факти. Осталось лише таке саме їх британське джерело та залишився той сам англійський спосіб думання, що навязує безпосередньо до метод світової війни.

Якщо вже робити історичне порівняння, то до того далеко краще підходить наполеонівське замкнення континенту проти Анґлії в порівнянні з нинішним положенням. Війни Наполеона були в засаді все тільки війнами проти Анґлії. Але тодішнє европейське положення в порівнянні з нинішним було таке інше, що держави Европи з пісяверсайських часів не могли збагнути тих найглибших противенств. Крім цього тоді ще не був назрів час на остаточну розправу Европи з Анґлією. Тоді, коли Наполеон збирав свої війська над Каналом та приготовлявся до походу на Анґлію, французьку фльоту розбив під Трафальґаром (21. жовтня 1805 р.) Нельзон. Французький адмірал Вільнев, що його анґлійці звільнили з полону, не поважився показатися на очі цісареві й відібрав собі життя. Наполеон вже не бачив тоді ніяких можливостей перемогти Анґлію мілітарно й останніх вісім років, аж до свого упадку, боровся проти неї господарськими засобами.

В такому положенні Наполеон рішився на плян замкнути перед Анґлією европейський континент. Але Европа з 1810 р. була здана на англійський імпорт. Тоді не було ще хемічних фарб, не було штучної пряжі й т. п. Всі кольоніяльні продукти, вовну й бавовну постачала Европі анґлійська торгівля. Тоді нічого не помагало те, що як уже анґлійські товарі проломили наполеонівські запори та дісталися до Европи, їх палили, а на кольоніяльні продукти накладали десятикратне мито. Коли московський цар саботував акцію зачинювання перед Анґлією европейського континенту, Наполеон писав йому: „Ще тільки мале зусилля й Анґлія пропала". Тимчасом господарство царської Росії тої автаркії не видержало; Наполеон перетягнув свої пляни та на свою загибіль вирушив походом на Москву, щоби вимусити на ній респектувати його пляни континентальної оборони перед Анґлією.

Наполеон намарно казав творити плянтації бавовни в Італії, насаджувати фарбові ліси, щоби ними заступити індіґо, всіми силами піддержував продукцію яґідкового цукру та заложив фабрику бурякового цукру, намарно визначував міліонові премії за винайдення машини до льняного прядива. З того вже виходить, що поняття „автаркії" це не є винахід аж поверсайських нуждарів. Кому бракувало кольоній, той вже в перших часах індустріялізації господарства шукав за підмінками („ерзацами"). Наполеонівське зачинення континенту вперше виказало, що вправді европейська цивілізація підпорядкувала собі кольонії, але й сама від них стала залежною.

Цікаво, що боротьба між природними й синтетичними сирівцями пережила свою першу фазу саме за часів Наполеона. В часі світової війни на цій засадничій проблемі пізналися вже запізно, вже аж тоді, коли висліду війни не можна було відвернути. Але в тіні світової війни назрівала підготова до нинішнього стану господарської й військової зброї. Після цілого ряду політичних подій, як розмова канцл. Гітлера з Лявалем, Петеном, Франком і Мусолінієм, після візити Молотова в Берліні, зарисовується нозачинення европейського континенту перед Анґлією. вже не тільки силою німецької зброї. Якщо нині Анґлія хоче бльокувати Німеччину, вона мусить бльокувати величезні простори на заході, від Нарвіку по Кадіц, отже практично ціле побережжя Північного моря й Атлянтику, що на півдні захоплює ще північну й східню Африку та на півночі й на сході включає цілий величезний континентальний бльок Совітів. Анґлія мусить дальше числитися з тим, що й Японія стоїть на сторожі східньо-азійського простору, так, що це замкнення континенту охоплює нині не тільки Европу, але й Азію та частину Африки. Осторонь стоїть одинока Америка, але її торговельні звязки з Анґлією мусять нині пробиватись крізь бльокаду німецької фльоти й летунства.

Але для остаточного висліду теперішньої війни буде прикметне не те, що наполеонівський плян зачинити перед Анґлією европейський континент завершився при помочі науки, техніки й орґанізації, але передусім те, що серед поверсайського хаосу й серед війни. думки правдивої континентальної політики знайшли своїх світово-історичних носіїв і виконавців.

Поза фронтами війни повстає новий континентальний порядок, орґанічно з континентом звязаний. А континентальна політика стала вже не тільки зброєю проти поодиноких противників такого порядку, але й виросла до розмірів головної мети цієї війни.

(Евінс)

В огні невдалої револьти

(Від нашого кореспондента).

Букарешт, 24. січня 1941.

Почалось це так: пізнім вечером 20. січня задзвонив різко телефон. Мій приятель, відомий румунський журналіст, сказав коротко:

— Приходьте зараз-же до редакції — назрівають важні події...

Спішу до редакції одного з найбільших румунських щоденників і вже в центрі міста маю передсмак цих подій. На широким майдані перед королівською палатою величезна юрба людей, особливо молоді. Співають леґіонарські пісні й кричать хором:

— Жадаємо леґіонарського уряду — слава Горії Сіма...

Горія Сіма — провідник леґіонарського руху і віце-премієр в уряді ґен. Антонеску. З криків юрби перед королівською палатою виходило, що леґіонарська маса домагається проголошення Горії Сіми керманичем держави на місце ґен. Антонеску. До цієї пори уряд ґен. Антонеску складався наполовину з леґіонарів та мужів довіря ґен. Антонеску й армії. Тепер леґіонарські кола, інспіровані своїми провідниками, домагалися, щоб уряд складався лише з самих леґіонарів. Кількатисячна юрба співала й викрикувала свої домагання перед королівською палатою, що потопала в вечірній темряві. В палаті не було ніодного освітленого вікна — молодий король виїхав до Сіная і, як повідомив учора урядовий комунікат, брав участь у лещетарських вправах у Предеалі, чудовій гірській місцевості, де зосереджено румунський зимовий спорт.

З деякими труднощами минаючи численні ґрупи леґіонарів і військові стежі, прийшов я врешті до редакції. У всіх поважні обличчя й одночасно затривоження. Події справді прибрали дуже складний характер. Вже в початку грудня, себто три місяці після вересневого перевороту, виявилися перші поважні розбіжності між провідником леґіонарів Горією Сімою та шефом національ-леґіонарської держави, ґен. Антонеску. Ці розбіжності мали глибший, так би мовити, есенціональний характер. Це показалося підчас дискусії з приводу уступлення тодішнього міністра закордонних справ Стурци. Стурца ставив усі справи закордонної політики руба, без огляду на дипльоматичні форми й звичаї, мотивуючи це вимогами леґіонарської ідеольоґії та інструкціями з „Зеленого Дому". З приводу цього виринали різного роду дипльоматичні ускладнення, які утруднювали й так нелегке положення Румунії. Коли ґен. Антонеску зробив спробу унормувати дипльоматичні справи й змінити методи леґіонарського міністра закордонних справ, — натрапив на різкий спротив, що й було причиною уступлення Стурдзи. Як далеко йшли ці розбіжності, видно й з того, що до самих подій 21.—24. січня ц. р. новий міністр закордонних справ не був призначений, бо ніяк не доходило до порозуміння щодо кандидата на це становище.

Криза режиму поглиблювалася щораз більше. Введена леґіонарями система так званих румунізаційних комісарів при значніших обектах промислу довела до деяких господарських труднощів і ґен. Антонеску видав декрет про скасування установи комісарів, а їх функції мала перебрати спеціяльна комісія, якої завданням було б дбати про румунський характер промислу й торгу. Цей декрет викликав дуже гостру опозицію леґіонарів, які вже зовсім явно поборювали новий розпорядок керманича держави. Трагічне вбивство німецького старшини в центрі столиці ще більше загострило ситуацію. У звязку з цим ґен. Антонеску звільнив міністра внутрішніх справ Петровическу, дуже популярного в леґіонарських колах. На 21. січня до Букарешту були скликані префекти всіх провінцій. Ґен. Антонеску мав перевести з ними нараду щодо упрaвлення адміністративного апарату. Леґіонари прийняли цей задум, як крок, спрямований проти їх участи в адміністрації, й видали наказ префектам-леґіонарам залишитись на своїх місцях та не виконувати наказу провідника держави. Так почався відкритий конфлікт між проводом леґіонарів і проводом держави. Леґіонарські боївки окупували деякі державні будинки. З провінції почали машерувати більші й менші озброєні відділи леґіонарів до столиці. Одночасно почались демонстрації на вулицях Букарешту. На передмістях столиці почалось плюндрування крамниць і помешкань не тільки жидівських, а й чисто румунських. Темні елементи використовували ситуацію й грабували, що попало. У великому місті повстала небезпека анархії.

Спроби полагодити конфлікт шляхом переговорів не дали корисних вислідів. Ґен. Антонеску надаремно чекав 36 годин на прийняття компромісових пропозицій — провідники леґіонарського руху відкинули всі пропозиції мирної полагоди конфлікту з нечуваним фанатизмом виповіли війну провідникові держави, якому ще так недавно складали присягу вірности.

В різних частинах міста заторохкотіли кулемети. Вибухи ручних ґранат відбивались зловіщою луною. В деяких найбільш гарячих місцях боїв загомоніли навіть гармати. Особливо криваві бої мали місце близько нашого дому на розі Піяца Вікторії і шосе Бонапарте, де сильний відділ леґіонарів боронився в касарнях. Трохи далі військо взяло приступом дім, в якому приміщувалась столична орґанізація леґіонарів. Кулі свистіли коло нашої хати впродовж двох днів. А навкруги вибухали пожежі. Десь загорівся склад бензини і велитенські язики полумени освітлювали червоним відблиском цілу околицю. Врешті по кількох бурхливих днях громадянської війни настав спокій.

Армія, вірна ґен. Антонеску, виконала свій обовязок, — в огні невдалої револьти відійшов до історії період романтизму Залізної Ґвардії. Як повідомили тутешні часописи, Леґіон Залізної Ґвардії має відродитись на більш реальних підвалинах під зверхнім проводом ґен. Антонеску, як „леґіон достойних".

Нова Румунія, створена після вересневої революції, переживає другий, дуже важливий етап свого розвитку.

М. Ковалевський.

БОГДАН ЛЕПКИЙ 22)

Крутіж

(Історичні малюнки з часів гетьмана Виговського).

„Їхали ми, як я вам уже казала, не дорогою, а полями й лісами. Переправилися щасливо через Дніпро, Березину, Припять і, сама не знаю, через скільки ще поменших річок, аж доїхали до Овруча. Там були в нас знайомі, люди добрі і певні. В них то ми й зупинилися на декілька днів, щоб відпочити, бо й люди, й коні були змаргані й виснажені до краю".

„Мабуть і страху набралися у тій дорозі чимало".

„Неспокійно там, як і скрізь тепер в нашій Україні, а найгірше, що не знати, кому вірити, а кому ні. Сильно спантеличений народ".

„І зіпсутий всілякими підшептами й перекупствами".

„Простий народ може й менше від старшин. Він одного знай, хоче: волі".

„А волі без ладу й кріпкої влади не було й не буде. Ваш покійний батько вмів людей кріпко в жмені тримати. Навіть старшин".

„Так. А тепер вони польських панів удають, забуваючи, що Польща давно вже має свою державу, а в нас щолиш її будують".

„Відбудовують", — поправив Босаковський і замовк.

Нечаєва також мовчала. Обоє мабуть не могли погодитися з гадкою, що будівля, здвигнена такими коштами й зусиллями, хитається і розвалитися може. Нечаєвої очі смуткомм, як небо імлою заходили, і вона знову ставала подібнішою до образу, ніж до живої людини. Аж Босаковський підхопив нитку перерваної розмови.

„А в Овручі що?" — спитав.

„Що?" — і вона буцім з важкого сну пробудилася. — „В Овручі", — розказувала крізь сльози, — „коли я побачила своїх знайомих, як вони живуть семейним життям, нагадала собі Бихів і свого чоловіка, і така туга вхопила мене за серце, що, гадаю собі, хай буде що хоче, а я таки до Бихова вертаюся... І казала навертати коні".

Босаковський вус шарпнув:

„Зле ви, мої пані, зробили, дуже зле! Як можна було виставляти себе вдруге на такий труд і на таку небезпеку!"

„Зробила я так, як мені серце веліло. І нині, коли б могла, то не куди, а до Бихова поїхала б, до свого мужа".

Босаковського лице гірко скривилося, хоч як він не хотів показувати того по собі.

„Рана вас болить?" — стривожилася Нечаєва.

„Відізвалася. Але я привик до ран, пані. І невже-ж це рана? От шарпнув мене трохи і тільки".

„А все-ж таки краще буде, як положитеся та відпічнете".

„Краще не може бути, як тепер є, коли я розмовляю з вами. Ви й не знаєте, який я щасливий. Пригадується Чигирин і Суботів і наче бачу вас дівчинкою оттакою", — і показав, якою була тоді Нечаєва.

І це „оттакою" вимовив він так якось тепло, так зворушливо, що аж дивно було, звідки він такої мови взяв.

„Ви все так сумно дивилися на світ, мов прочували, що колись настане".

„Може і прочувала, — не знаю".

„А ваша сестра Катерина, тая щебетала, мов пташка. То ж то весела була, як весняний ранок".

голосів преси

Куди поділося французьке золото?

На цю тему пише „Ноєс Вінер Тґбл.", пригадуючи за „Ню-Йорк Таймс"-ом заяву маршала Петена, що Франція не має зовсім золота та девіз:

„Справи виглядають так: Ще в 1940 р. мала Франція коло 115 міліярдів у золоті. Це попросту немислиме, щоб ця сума розплилась на ніщо в часі від травня до червня. Закупи за кордоном не могли вияснити щезання золота. Отже, як це сталося, що Франція в травні 1940 р. мала ще 100 міліярдів у золоті, а нині нічого? Правда, всі знають, що те золото відіслано з материку й що частина із цього прийшла мабуть до Дакар. Таким чином можна б також вияснити наступ англійців на Дакар.

Але друга частина золота, що пішла до Злучених Держав, лишилась ще хіба власністю Франції. Ось тут натрапляємо на французько-англійські взаємини та на зобовязання кол. премієра Рено супроти Англії, коли він ще був міністром фінансів у Даладіє. Чи він — питає кореспондент — передав французьке золото Злученим Державам під умовою, що Англія робитиме свої закупи в Америці саме за це золото? Донині все ще не є ясно про договір між Рено та Англією з 12. грудня 1939 р. і з 28. травня 1940. Рено мав у пляні спільне використовування господарських та фінансових ресурсів обох держав. Однак офіційний текст договору про це не згадує. Проте може бути, що всі ці справи були вміщені в тайному додатку до договору, про який французький загал дотепер ще не знає".

Коротко сказавши: 100 міліярдів французького золота щезли! Що з них не черпає уряд Петена у Франції — це факт.

Анґлія не в силах перемогти

В американському сенаті підчас наради над законом про допомогу Англії виступив знову полк. Ліндберґ з оцінкою проекту цього закону. Зміст його промови передає **Фелькішер Беобахтер":**

„Ліндберг заявив, що коли б у майбутньому напали на Америку, то винуватцями цього будуть ті, що вислали за море американську зброю. Це доказаний факт, що американська повітряна зброя є в жалюгідному стані, що американська армія є погано озброєна й що американська фльота потребує негайного дозброєння. Покладатися на перемогу Англії противиться безпеці Злучених Держав, бо віра в таку перемогу є доволі сумнівна. Він є противником закону про допомогу Англії, бо ця допомога є одобренням політики воєнних неуспіхів і пособляє зло диктатури у власній країні. При цьому він не вірить, що американська допомога зможе дати Англії перевагу над Німеччиною. Ліндберг назвав Німеччину „природною летунською потугою Европи". Він не вірить також, щоб американська повітряна фльота в сполуці з англійською могла з малого простору англійських островів боротися в однакових умовинах, як німецьке летунство, що має безліч баз на цілому континенті. Злучені Держави мусітимуть крім цього перелітати океан літаками з людьми, паливом і воєнним матеріялом, бо їхні кораблі будуть у той час постійно загрожені ворожими бомбами й торпедами. „Наша теперішня політика — заявив Ліндберг — виходить із заложення, що Англія в цій війні переможе. Мій особистий погляд, що Анлія не в силі виграти цю війну. Якщо вона не переможе й якщо наша допомога не піде в тому напрямі, щоб для Англії виборoти кращі умовини миру, тоді стаємо відповідальні за зайве протягання війни, а зокрема за дальший пролив крови й знищення в Европі".

Далі заявив Ліндберг, що в час походу на Польщу єдиним виходом для Англії та Франції було переложити на пізніше виповідження війни, аж поки їхні армії не будуть якслід підготовані до бою. Тож коли Англія та Франція вступили в війну, не було для них найменших виглядів на те, щоб могли дійсно Польщі допомогти. Вже тоді Ліндберг був того погляду, що війна буде для Англії та Франції катастрофою. „З Францією це вже сталося. Вірю, що те саме станеться з Англією".

На запит сенатора Томаса, заявив Ліндберг, що коли б Франція не рахувала на допомогу Америки та на її військові частини — то не виповіла б Німеччині війни, заки сама відповідно не приготовилася б. На його погляд, американські дипльомати заохочували безпосередньо до війни. У рівній мірі заохочувала американська преса надіями на допомогу Злучених Держав, щоб війну продовжувати".

УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ
(Жіноча Секція ім. Лесі Українки)
в СЯНОЦІ

улаштовує
в днях 15. і 16. лютня 1941 р. в МІСЬКІЙ САЛІ (ШТАДТГАЛЛЕ)

ВЕЧІР ЛЕМКІВСЬКОЇ НОШІ

Програма:

1. Відкриття,
2. Фрагменти лемківського весілля з танцями з Волі Мигової,
3. Рецитація в лемківському говорі,
4. Вечірки) з Чистигорба,
5. Плясання
6. Перегляд (ревія) лемківської ноші.

Початок Вечора

В суботу, 15. II. в годині 19.30
В неділю, 16. II. в годині 17.30

Ціни місць: I. — 3.50 зол., II. — 2.50 зол., III. — 1.50 зол., стоячі — 1.00 зол.

Білети раніш можна купувати в УДК в ділових годинах, а в днях „Вечора" при касі на півтора години перед виставою.

---

20 ПОВІТРЯНИХ АТАК НА МАЛЬТУ ПРОДОВЖ ЧОТИРЬОХ ДНІВ

ШТОКГОЛЬМ, 11. II. — Як подає агенція Ройтера, урядово повідомляють, що **Мальта** пережила в останніх чотирьох днях **20 повітряних атак** німецького боєвого летунства. Атака вночі на неділю була найдовша з усіх, що їх досі пережила Мальта.

———o———

ЗА ЩО ВОЮЄ АНҐЛІЯ?

ШВАЙЦ. БЕРН, 11. II. — Досі стримувалися в Лондоні з виявленням воєнних цілей. Недавно міністр закордонних справ Іден заявив у парляменті, що англійський уряд повитає прихильно привернення самостійної Абисинії та признає претенції колишнього неґуса Гайле Селясіє до абисинського престолу. Цю справу устійнять на мировій конференції. Тимчасом англійський уряд підтримує Гайле Селясіє військово й господарсько. — Нарешті Англія має якусь воєнну ціль...

———o———

„Ах, пане Босаковський, боюсь, щоб і вона тепер не посумніла".

„Бог ласкав, може відверне від неї лихо, і від вас, і від цілого вашого достойного роду. А ми, вірні лицарі вашого незабутнього батька, постоїмо за вас".

„Спасибі вам".

„Обвязок святий сповнимо. Але розказуйте, що було далі".

„Нема що багато й розказувати. Зараз другої ночі, як я з Овруча пустилася назад у Бихів, на нічлігу на нас у сні напали. І що ви скажете, мої люди, хоч як здавалося, певні і вірні, одні пішли собі кудись гуляти, а другі здались".

„Собаки!" — крикнув Босаковський, але схопився і просив вибачити за слово.

„Двох, що заступалися за мене, вороги вбили".

„А ще ж таки хоч двох чесних знайшлося", — завважив Босаковський і відітхнув, буцім йому лекше на душі стало. — „І що?"

„І тоді добро моє забрали, а мене вивели й посадили на возі, поміж іншими полонянками. Добре, що не знущалися, бо й таке буває. Навіть одежі з мене не здирали. І пальцем не торкнули мене. Так їхала я на тому возі, буцім не знаючи і не відаючи, що зі мною сталося і як я в тім товаристві взялася, і яка доля може мене стрінути. Ніби мені щось починено, ніби я розум трачу. Так доїхали ми до ліска під оцим хутором, а що опісля було, то ви вже краще знаєте за мене... Але, правда, я ще й досі не подякувала вам за ваш труд, ви так хоробро билися, мов справжній лицар, і кров пролили за нас. Так тоді дякую вам щиро. Спасибі вам!"

І простягнула свою дрібну руку.

Босаковський припав до неї.

„Полковнице! Я і життя за вас віддав би!"

„Маєте тільки одно. Не віддавайте так легко", — відповіла і на її вустах заграла ледви помітна усмішка мимолетна. — „Тепер не штука вмерти, але жити!" — додала й задумалася.

У світлиці сутеніло. Сонце сідало за ліс. Від лугів несло вялим духом пожовклого листя і сухих билин. Котрась із Уласових невісток сміялася здоровим, хуторянським сміхом і сміх цей лунав чомусь так нестерпно.

Босаковський спер бороду на рукоятку шаблі. В голові йому шуміло, як у млині. Закусував зуби, щоб не зрадитися, що по його тілі пробігають дрощі. Крізь вікно бачив, як останні соняшні проміння скакали по жовто-червонавих листках і здавалося йому, що це так скачуть поодинокі хвилини його життя. Ще кілька... хвилин і — настане ніч.

„А що ж з вами діялося, пане Босаковський, за той час, як ми розійшлися?" — спитала наразі Нечаєва.

„Зі мною?... От так жив собі помаленьку. Наперед не виривався, ззаду не залишався, середини тримався".

„Під Конотоп ходили?"

„Ще б то ні!"

„І билися?"

„Не чекав, аж мене вбють".

„А чи все ще такі жартовливі, як колись".

„Жартами смуток полошу".

„Щасливі!"

„Та він не все втікає, цей смуток. Різно бува. От і тепер..." — і не докінчив.

(Далі буде).

У сніговіях холмської зими

Берлін-Варшава-Замістя, в січні 1941.

— І та-ам замело?
— За-мее-лоо...
— А на закру-уті?
— Заме-е-ло-о!

Пропала надія, не поїдемо далі! Ночуватимемо в полі, в снігу. В вагоні стає щораз непривітніше. За замерзлими вікнами мете сипким, аж пекучим від морозу, ледяним мілом. Вие стоголосими, несамовитими зойками. Паровіз запоровся глибоко в грубі фалди засипу. Положення стає цілком немиле, безнадійне. Даремне забивають руки червоні на лицях німецькі залізничники, дарма хтось із товариства намагається скорочувати час старими дотепами і куплетами. Сніговія сильніша від шарваркових наказних зусиль, а пронизливий холод таки годі розгрівати лише гумором. Стоїмо вже так другий день в чистім полі, між Рейовцем і Руськими Пісками, на „гостинній" Холмській Землі. Проклинаємо навіжену холмську метелицю, необдуманий виїзд в такий „собачий" час та все, що вплинуло на насильний постій між вітрами, нудгою й снігами. Найважніше ж: доїдаємо останки подорожніх припасів... Мало того, — в перемерзлих шлунках зникли вже всі „розкоші" зі стаційного буфету в Рейовці. Що ж буде завтра? Невідомо. Залізничники самі вже привикли байдуже знизувати плечима: Коли? Може за годину, може за дві, можливо аж завтра увечері:Es geht schon, bestimmt. Donnerwetter!" Люди роблять геройські зусилля ,але ворог-зима теж не жартує. Мете снігами, як якимсь розбурханим і ледувато-білим перекотиполем зза Буга, із безвісної далечі. Можете протестувати і сердитися, можете сваритися й повіситися на замерзлій ручці від вагонного гальмівника. — Відчинивши під вітер двері, сплигаєте з плятформи на вбиту стежку здовж вагонів поїзду-марева і, поставивши комір, летите питати за найновішими вістками зі світа — себто з паровоза ,або шукати альтруїстичного власника пляшчини, щоб загрітися. А коли і це вам надоїло, коли вже не цікавить вас нова сукня, якою чваниться сусідка з другого переділу; коли вже досхочу наслухалися про пачкарів, як то вони „перескакують" контрольну стрефу на межі суcідного дистрикту, тоді засовуєте руки разом з рукавицями в кишені і лягаєте знечулено на найвищих клунках у кутку переділу, або на завалену валізами полицю. Затягаєтеся останніми берлінсько-варшавськими папіросами, призначеними для когось там на святочний дарунок і свищете на все: на власну долю, на мороз, на заметіль, на спекулянтів і на ці пахучі, гарячі, олієм золотим поливані голубчики, які ви мали їсти завтра на Свят-Вечір у привітній холмській хаті. І не спостерігаєте, як попадаєте в задуму.

РЕФЛЕКСІЇ ТА ПОДОРОЖНІ ОБРАЗКИ.

Лежите так у полі. Смеркає. Довкруги сніги, як тиша смерти. А над ними, над тою жахливо білою тишиною — плач і якісь незрозумілі апокаліптичні вихорні ридання. За вами далека розмірно дорога: розспіваній колядками Берлін, вандрівними орхестрами мистців і пройдисвітів розпещена Варшава, малі двірці з стрункими раменами семафорів, старе кордонне Люблино і тяжкий почекальняний дим Рейовця. Воно приємно вирватися так із залізної системи щоденного вставання, чищення чобіт і примусового читання ґазет з томливою мінливістю пропаґандивних заголовків. І приємно так в чистім полі, на чужому мішку якогось краму під волохатим кожухом передумати етапи подорожі, що перемінилася вже в спогад, але ще турбує і пересовується образами перед сонними очима...

Коли поїзд виповзає зо шкляних берлінських буд у безвість ночі, а ним їдуть, як звичайно, різні типи польських робітників на святочну відпустку, — тоді обов'язково можна побачити таку характеристичну сценку: ці люди присягають до темних тафель ваґонних вікон і хочуть щось доглянути. Не бачать нічого крім фіолетного миґтіння пів-суворих ламп і справних рухів залізничної, голосистої служби. І тяжко вірити цим людям з дерев'яними вояцькими „куферками", що в тому Берліні нічого за війни не змінилося. Він залишається за вами дивним спогадом незвичайного німецького різдвяного настрою, що особливо в цьому році, приніс аж так багато зворушливих мирових епізодів: срібні ялинки, розярені свічки вінків німецької Пилипівки, забави, коляди, бажання й кольосальний рух по склепах за дарунками. Запахло миром, замайоріло дитинством у суворий воєнний час.

А потім Лович, невелике повітове місто за Варшавою, де схрещувалися в світову війну „штикі московських ґвардейських полков" з „байонетами цісарських штурмреґіментів" і де стільки нашої крови втягнула розлога мазовецька земля. Через зимовий, анемією й інеєм пронизаний ранок просмикуються перед очима, на тлі пострілляного провінційного двірця, широкі плечі польського залізничника, що помагає німецькому товаришеві, а в далечі за ними миготять рядки малого повідомлення з якоїсь берлінської газети для б. польських вояків, тепер полонених:

„Степана Балакуна завядамям, же пошукивани пшез него старши стшелец Іван Розмахівський з 6 пац. полеґл на полю хвали в натарцю под Ловічем, забіти одламкем ґранату. Билем обецни пши єго зґоне. Зналязлем пши нім забітим фотографен, пшедставяйонцом кобєтен, з дзецкєм на ренку, правдоподобне венц жонен. Пшеховалем йом до диспозиції — Райскі, подпоручнік броні панцерней. — Офляґ." Під Ловичем і Кутном за залізом польського позва, молодий галичанин, що вже ніколи не повернеться до родинного села і не погойдає своїми дужими руками малого Василька, чи Петрика.

Ех, клята папіроска, погасла! А це?

Із темної, страхітливої далечі почувся свист. Двісті пар чобіт затупотіло під ваґонами, двісті пар очей погнало зором в сторону нечайного свистка. Невже плуг на підмогу? Ех, колиб! Ваґон оживлюється.

— Зачиняйте там двері, добродію в клапоухій шапці!

— А вам що, зимно? — басує крізь флеґму мурмило.

— Зачиняй, хлопе, двері,— пищать перемерзлі баби з бархановими клунками, — перлиться молодистий сміх і чути недоладні, недосточені звуки мандоліни. А потім знову все завмирає. Це приходить благословенний плуг, захрипають горлянки розспіваних вояків, свистуха хропить якийсь старший панок із відмерзлими вухами. Зачинається нова дрімота, перервана зойками вітру. Значить, простоїмо до ранку, значить — позичений кожух треба віддати чемній пані, що вже зачинає тупотіти чобітками об доліжку. Десь з десятого ваґону крізь вибиту шибу в сусідньому переділі ще долетіла українська коляда: це наші холмські ґімназистки й ґімназисти їдуть на свята, на ферії до хати і бідують разом з подорожніми й обслугою. Бідна дітвора, чудова, бита злиднями і водночас щаслива українська молодь.

ЗУСТРІЧ З УКРАЇНСЬКИМИ ҐІМНАЗИСТАМИ - БУРСАКАМИ

Приїхали вони вчора до Рейовця двома холмськими поїздами, що пробилися через Завадівку, маючи надію зловити поїзд на Замістя і до Грубешова. Висипали на засмічену й закурену ждальню які румяні яблука з різдвяної грубки: дівчата, дівчатка, хлопці і таки правдиві парубки. В одностроях, в шинелях з відзнаками? Борони Боже! Це перші учні першої української ґімназії на Холмщині відколи Холмщина Холмщиною взагалі, а одної з двох переповнених українських ґімназій Ґенерального Ґубернаторства; від них бє українським селом і рідними, нашими злиднями. Ще дівчата, сяк-так. Одні в давніших ґімназійних блюзочках, інші в беретах і теплих, зимових хустках. Але хлопці — справжня бурсацька громада. Той з татових чоботях, цей в маминому шалі, тамтой в сукманці, ще інший. в штанах „галіфе" й пушистій, заячій шапці. Славні хлопці й справді! Бє від них молодим бажанням підносити крила, цікавість далекого світа ,того, до якого їдуть. засніжені поїзди десь туди за Рейовець, Люблин на Варшаву і далі світиться в расових українських очах. Полатана свита, позшивані чоботи, але на обличчях добре виглядають. Видно свої люди в своїй бурсі дають незле їсти. Багато з них живе на приватних станціях. А цигарки смалять так, що аж диму з паровоза не видно. (Але це не донос, борони Боже, до Дирекції. Хто з нас не курив в такі роки? Може й до них прийде одного дня пан маґістер Ценко, який вже по приятельськи скаже, скільки то лиха накоїв тютюн та скільки то таких як вони юнаків могло б, слідами предків, поїхати на західні університети присвоювати скарби знання за прокурені їхніми татами гроші...) Померзло це все, прихнюпилося. Завтра ж Святий-Вечір, настрій, сніп соломи у куті. Мама наварили, напекли. Ціла родина, пів села товаришів чекає нетерпляче гостей із „столиці", із далекого Холма. Але молодість має свої права. Все перетерпить. Розлізлося товариство по ваґонах, позашивалося ґрупками в кутки. Співали, остентаційно, так по дитячому, ромовляли по українськи, мовляв, хай всі залізничники і всі подорожні чують, що українські ґімназисти із Холма їдуть на Свята. І раз-у-раз на морозі виймали свої нові виказки з українськими надруками і печатками. Боже, що за щастя!

Розговорилися ми з тими молодими побратимами. При допомозі кількох симпатичних людей (премилий отець-вікарій із Ульвівка, хороший студент-фільозоф з Берліна, кількох своїх і чужих інтеліґентів, кілька пань, трохи вояків, якийсь німецький залізничник аж з Нірнберґу), вдалося влаштувати для них спільний кубок кави зі скромненькими „канапками". В якійсь придорожній хаті, серед задимки, між чужими людьми — імпровізований Багатий Вечір. Аж молода господиня-полька розплакалась, як заспівали про дівчину, яку козак так вірно полюбив і не вернувся. Пан-отець обділив діточок образками; зробили чиїмсь апаратом спільну світлину, якої ніхто правдоподібно не дістане від незнайомого аматора — і так проминув час. Міжтим на залізницю зігнали цілі села прочищувати шлях. Міжтим дзвонили телефони з тісненької пошти до Замістя, Холму, Грубешо і з Грубешова, Замістя й Холму на завіяну станцію. У їхньому вислиді замісьцький УДК прислав кілька саней, що ледви передерлися крізь завію й заметіль, і повезли частину молоді до цього міста, де вже чекала тепла вечеря й оґріта садя між своїми. Решта таки діждалася чудового моменту, коли під тиском пари рухнулися замерзлі колеса паровозу й нещасний поїзд рушив уперед наперекір зимі, морозові й злидням. Пронеслася сирена тріюмфу. Вперед! І заспівало, зашуміло, затупотіло по ваґонах. Українські бурсаки, перше вільне покоління надбужної землі, незаморожене цвіття нашого народу їхало під приватні стріхи святкувати свою убогу і найщаслівішу Коляду.

І з усмішкою на устах проводив нас стрункий німецький молоденький начальник стації, що хіба ще ніколи з такою насолодою не підносив сиґнальної палочки й не виповідав маґічного слова: „Abfahrt!"

Роман Гучванович.

На село

По наших селах основуються Українські Освітні Товариства. В деяких селах цією превважною справою зайнялася місцева інтелігенція, але до більшости сіл треба для оснування й наладнання праці в УОТ висилати когось з міста, щоб цю працю бодай започаткував. Добре започатковану працю може відтак повести місцевий учитель, священик, кооператор чи — а це було б найкраще — хтось із самих селян. Про значіння і завдання УОТ кожний з нас знає і здає собі справу з того, що на села треба їхати, наладнувати працю на самому місці якнайскорше, бо для цієї справи лишається всього тільки два місяці — березень і квітень. Пізніше на весні і вліті селяни не мають вільного часу і тоді вже праця в поодиноких УОТ до деякої міри припиниться, а основувати нові УОТ на весні і вліті по селах майже неможливо.

На землі заселеній українським населенням в Г. Г., по наших містах і місточках перебуває багато української інтелігенції, що може зайнятися справою конкретної праці на селі. Треба тільки працю відповідно зорганізувати і то в той спосіб, щоб тепер взимі й на провесні кожної неділі і кожного свята інтелігенція з міст ішла на село і тут працю започатковувала, або вже давала певний напрям праці дотеперішній. Село культурно-освітньою працею живо цікавиться і гість-інтелігент з міста є тепер на селі направду — дорогий гість.

При висилці працівників з міста на село треба взяти під увагу і те, що не всі ті, що в неділю чи свята хотіли б на село поїхати — для цієї праці надаються. На село треба висилати тільки таких людей, що працювати хочуть і що — це дуже важне — працювати на селі вміють, бо до селян треба підходити дуже тактовно, а при тім просто і щиро. Селяни самі відчувають, чи прелеґент до них висланий на справі розуміється і чи він направду хоче щиро для села щось зробити, селу щось дати.

В кожному нашому місті і місточку найдеться завсіди з десяток людей, що для праці на селі надаються. І що цю працю зуміють якслід наладнати. Завсіди, коли висилається досвідчених працівників на село, треба з ними висилати і тих, що працювати хочуть, але ще не мають належного досвіду, практики, або часто, звичайно новики в цій справі, — не мають відваги. Таких новиків треба висилати для того, щоб для праці на селі призвичаювалися і щоб пізніше могли вже самі культурно-освітню працю повести.

Наказ хвилі звучить: На село!

Український селянин-хлібороб на нас чекає та на нашу працю і тільки від нас самих залежить опісля будуть селяни нас українську інтелігенцію оцінювати і як будуть до нас колись ставитися. Треба закинути всяке міське політикування, партійний чи гуртковий партикуляризм і взятися до праці для піднесення культурно-освітнього рівня українського села. Тільки при цій конкретній і конечній праці знайдемо ми всі, — сини одного народу — спільну мову і тоді не буде в нас місця на ніяку сварню.

Юрій Таркович.

НЕЗАВИДНЕ ПОЛОЖЕННЯ АНҐЛІЇ на Середземному морі

БІЛГОРОД, 11. ІІІ. — Полковник летунства Навратіль, військовий співробітник півурядового часопису „Време", обговорюючи військове положення на Середземному морі, підкреслює м. ін., що летунство великодержав оси опановує зовсім західню частину Середземного моря. Анґлійці не мають там ніяких летовищ. Вони пробували вирівнати цей стан річей при допомозі кораблів-літаконосців. Одначе ця спроба не вдалася, бо німецькі літаки успішно збомбардували найбільш новітній анґлійський літаконосець „Ілюстріес". Анґлійське панування на Середземному морі опиралося досі на Ґібралтарі і Мальті. Ґібральтар залежить передусім від становища Еспанії. Мальта, ця наймогутніша анґлійська твердиня, зазнала повaжного удару від повітряної зброї. Анґлійське летунство на Мальті заслабе, щоб оборонити цю морську базу та всі її воєнні обекти перед атаками переважаючих летунських сил держав осі. Підчас цих боїв виступило значіння Сицілії. Внаслідок центрального положення німецьких і італійських повітряних сил анґлійські кораблі тільки з великими втратами можуть переїздити через Середземне море.

ЗМІНИ В УРЯДІ ЦВЕТКОВИЧА

БІЛГОРОД, 11. ІІ. — У звязку з останніми особовими змінами в югославянському уряді та очікуваними ще дальшими особовими пересуненнями, що мають на меті скріпити сербську частину уряду Цветковича, розійшлися поголоски, немов би мала наступити поважна кріза, викликана міністром пошт, хорватом Торбарою, що розсварився з рештою міністрів. З урядового боку повідомляють, що не було ніяких політичних нарад у справі зміни уряду. В добре поінформованих політичних колах признають, що в найближчому часі дійде до деяких змін в уряді Цветковича, одначе вона торкатиметься тільки сербської частини уряду. І так говориться про можливості вступлення до уряду б. міністра суспільної опіки в першому уряді Цветковича, Маяковича, та посадника міста Скопле в Південній Сербії — Михайловича.

НОВІ ПРОТИЖИДІВСЬКІ ЗАРЯДЖЕННЯ У ФРАНЦІЇ.

Всі французькі посли й сенатори мають предложити доказ свого походження. Жидівського походження сенатори й посли втратять мандати. З бюр префектури Сени звільнили 71 урядовців і 55 працівників жидівського походження.

„БУТИ НА ВСЕ ГОТОВИМИ"...

Члени анґлійського парляменту одержали від уряду писемний наказ носити при собі ґазові маски. В наказі звертається увагу цілого населення на потребу „бути на все готовими". Досі найвище 50 відс. усіх мешканців Лондону носило при собі ґазові маски.

Вістки зі світу

Черчіль сам собі суперечить

БЕРЛІН, 11. ІІ. — У неділю ввечері промовляв в анґлійському радіо Уістон Черчіль. Його промову можна розділити на дві частини. У першій частині своєї промови Черчіль намагався зробити на своїх слухачів таке враження, наче б незабаром Німеччині прийде кінець завдяки величезній перевазі Анґлії.

Зате у другій частині своєї промови Черчіль точка за точкою сам збивав свої надії на перемогу, що він її розмалював у таких гарних красках. Вершком його промови було твердження, що про вислід сучасної війни рішить те, що діється на океанах, у повітрі, та перш за все на британському острові. Цим Черчіль підтвердив німецьку тезу, що війна вирішиться не в північній Африці, а на британському острові, й тому анґлійці зовсім безцільно збивають таку бучу з приводу їхніх „осягів" у північній Африці.

Далі Черчіль дуже самопевно намагався зміцнювати надії мешканців британського острову. Він саме казав, що Анґлія ще ніколи не мала такої сили, як тепер, але одночасно викрикував: „Ми потребуємо якнайпекучіше величезних достав та постійного довозу воєнного матеріялу й технічних машин всякого роду. І це необхідне, щоб їх тут привозити. Нам треба на 1942 р. величезної кількости торговельного тонажу, ми цього куди більше потребуємо, як самі в силі збудувати".

„Ми мусимо мати це, — казав Черчіль — коли хочемо продовжувати та збільшувати наші воєнні зусилля на Заході й Сході".

Очевидно, що хто має такі клопоти, той не буде кричати, що він саме тепер сильніший, ніж колинебудь, хіба що він називається... Уістон Черчіль. Також і те, що Черчіль сказав про анґлійські безнастанні побоювання німецького десанту, вказує на те, що Черчіль добре розуміє, що теперішня **„павза"** працює не для Анґлії, але якраз **на користь Німеччини.** Про цю небезпеку Черчіль сказав таке: „Інвазія наців на Велику Британію з минулої осени — це була менша або більша імпровізація. Тепер цю інвазію підіпре **дуже багато матеріялу й машин**, що їх збудували підчас зимових місяців". Тому то Черчіль заповів: „Можемо бути певні, що незабаром війна увійде **в стадію нагальности, що постійно зростатиме.**"

Головну частину своєї промови Черчіль присвятив питанню чужої допомоги, що її Анґлія очікує або хотіла б зорґанізувати. Він згадав також про **величанські втрати**, що їх мають усі транспорти, що йдуть до Анґлії. Це саме торкається також і транспортів з **Америки.** Тому Черчіль уже просто не бачить ніяких поважних даних на те, щоб втриматися на британському острові. Тому нема нічого дивного, що навіть у цій своїй промові Черчіль робив нові зусилля затіяти нові неспокої на Балканах.

———o———

Безличні домагання анґлійців

РИМ, 11. ІІ. — Як повідомляють, головне командування анґлійських військ у **Каїрі** вислала **ультиматум** до французької військової влади з домаганням віддати до диспозиції кораблі французької середземноморської фльоти, що є у пристані Бейруту. Короткоречинцевий анґлійський ультимат мав на меті негайні воєнні кроки вразі відмовної відповіді. В пристані Бейруту є тільки небагато менших і перестарілих французьких кораблів, які тепер анґлійцям дуже придалися б. Заноситься на повторення таких подій, як у пристані Орану, Дакару й Олександрії. Змагання анґлійської адміралії викликали тоді величезне обурення серед французької прилюдної опінії з уваги на анґлійські методи супроти своїх колишніх союзників.

———o———

З НОВИХ ВИДАНЬ.

Нове число щомісячного, популярно-наукового й виховного журналу „ДОРОГА" за лютий ц. р. приносить дуже цікавий і багатий зміст: Співець непокірливости й боротьби; Леся Українка: Вибрані думки; „Откуду пошла есть земля руськая..."; Леся Українка: Чіпляє сама ясну шаблю важку...; Дисонанс; Що читаємо? (Рецензії); Закон природи: боротьба; С. М.: Його тайна (оповідання); Всі в ряди змагунів (За відзнаку лещетарської справности); Л. О. Лубянецький: Лемківська зима; Стріча (спомин з табору); Т. Чорній: Молодь сонячної Італії („Баліля"); [illegible] й табличка множення; Багатство (з арабських оповідань — переказав Ф. Гай-Гаєвський); Ст. Снітик: Теренові гри; Молодь при праці (дописи з Ярослава й Холма); Що хочеш мати, зроби сам! — В тексті багато цікавих і актуальних ілюстрацій. Великий формат (4⁰), сторін 12, ціна 50 сот.

Треба признати, що журнал „ДОРОГА" з кожним числом стає направду цінним виданням, що його з приємністю й користю прочитає кожний: і молодь, і старші, а то й доріст. Оформлення бездоганне, дбайливий друк, численні ілюстрації й при тому всьому дуже низька ціна. Дбайливо підібраний і різнородний зміст дозволяють нам поручити цей журнал кожному, як справді цінне й цікаве видання.

Новинки

КАЛЄНДАР.

ЛЮТЕНЬ.

12. Середа — Трьох Святителів.
13. Четвер — Без. Кира й Ів.
14. Пятниця — Мч. Трифона.

— СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ. СВЯТО в честь сл. п. Ольги Басараб, відбудеться в СЕРЕДУ 12. Ц. М., а не у вівторок, як було помилково надруковано в попередньому числі.

— ВСІМ ТИМ, ЩО ЗАМОВИЛИ в нас бібліотеки, а ще до цього часу їх не одержали, подаємо оцим до відома, що з причини переносу книжкового магазину зайшла мала перерва у висилці. На один тиждень здержуємо висилку бібліотек. — „Українське Видавництво".

ПРИ ВИСИЛЦІ ГРОШЕЙ ДО „УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА" (з Німеччини), просимо докладно подавати, на що призначені гроші й докладно писати свою адресу латинкою.

— Подаємо до відома, що

фізичних карт чорноморських країв

ПІДЛІПЛЕНИХ ПОЛОТНОМ

не будемо мати на складі, й тому просимо їх не замовляти.

Зате маємо на складі карти в інших оправах, як це подаємо відтепер у наших оголошеннях.

— ПІСЛЯ СНІГОВИХ ЗАВІЙ І МОРОЗІВ знову блиснуло сонце. Запахло провесною у повітрі. Та чи це насправді вже провесна, годі передбачити, бо й усякі віщування щодо цьогорічної зими, на жаль, не справдилися. Не була вона легкою, як віщували. Тепер же побачимо, як покаже Стрітення. Чи буде приморозок? Бо як було б тепло, то „медвідь не розвалював би буди, а направляв би" — так каже народня пословиця — і не було б скоро весни. Поживемо, побачимо, до Стрітення всього кілька днів.

— В УСІХ АДМІНІСТРАЦІЙНИХ СПРАВАХ, як замовлювання та припинювання передплати, повідомлення про зміну адреси, справа кольпортажі, урґенси, звороти, грошеві розрахунки, оголошення, оповістки і т. п., просимо писати безпосередньо на АДРЕСУ АДМІНІСТРАЦІЇ „Краківських Вістей", КРАКІВ, РАЙХСШТРАССЕ (Кармелітерштрассе) 34. Коли хтось пише в цих справах НЕ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ, ЛИШ ДО РЕДАКЦІЇ (на вул. Ожешкової), то лише ОПІЗНЮЄ ПОЛАГОДУ СВОЄЇ СПРАВИ. На адресу Редакції присилати лише рукописи, призначені до друку.

— СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ. У „Краківських Вістях" ч. 30 з ц. р. на 1 стор. у звідомленні Гол. Командування Німецьких Збройних Сил у 12-ому рядку через друкарську похибку подано „Ірляндію". Має бути „Ісляндію".

— ВЕЧІР НОШІ В СЯНОЦІ. Жіноча Секція при УДК у Сяноці подає до відома замісцевим Громадянам, щоби взяли участь у вечорі ноші, який відбудеться 15. і 16. лютого ц. р. Перший день призначений для самого Сянока, другий зарезервований виключно для замісцевих гостей з початком програми в год. 17.30 та зі зниженими цінами вступу. — За Управу: Олена Ванчицька.

— „УКРАЇНІКА" В НІМЕЦЬКІЙ ПРЕСІ. У „Кракавер Цтґ." ч. 31. ред. Ґустав Андрашко помістив біографічну статтю „ТАРАС ШЕВЧЕНКО" (Життя й творчість українського національного поета). У цій, з великим знанням і з серцем написаній, статті поміщені гарні переклади „Заповіту", „Мені однаково" та „Вогні горять". Ця знаменита стаття стане в пригоді всім українцям, що в березні, підчас Шевченківських свят схочуть поінформувати німецьких гостей про Шевченка.

— ЕСПАНСЬКИМ МОРЯКАМ вдалося витягнути по трьох роках праці англійський пароплав „Айзадора", що його затопили летуни ґен. Франка 1936 року.

— АВТОБУСОВА КАТАСТРОФА. На гірському шляху в Юґославії автобус з 7 подорожніми скотився з гори й впав у пропасть з висоти 150 метрів. На щастя великі сніги здержали силу упадку автобусу так, що всі подорожні, хоч поранені, живі.

— ДОРІЖНЯ В АМЕРИЦІ. В Ню-Йорку вепровина подорожіла на 30 відс., воловина на 23,5 відс., баранина на 14,5 відс.

— „НІМЕЦЬКИЙ ПОЛЯРНИЙ ЩОДЕННИК" почав виходити з 8. II. у Тромзе в Північній Норвеґії. Це окреме видання „Німецького Щоденника в Норвеґії" для полярних околиць Тромзе й Фінмаркен.

— У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ біля місцевости Армстронґ впав комунікаційний літак канадійської лінії „Трансканда Ер-Лайнс". Згинуло 9-ох пасажирів та 3 летуни.

— ПРОТИНІМЕЦЬКА ФІЛЬМА Чарлі Чапліна „Великий Диктатор" принесла великі недобори власникам кін у Мексику.

— У КАНАДІЙСЬКИХ МІСТАХ Квібеку та Ню-Ґлезґов прийшло до великих вуличних заворушень між канадійським військом, поліцією та цивільним населенням. У Ню-Ґлезґові знищили кілька будинків. Деякий час центр міста був зовсім заблокований.

Малий фейлєтон

Соромно признатися...

Щось ніби до байки подібне:

Сиділа квочка на яйцях. Звичайно, як квочка: тиха, добра, саможертвенна, повна любови до майбутніх писклят, що ось-ось мали вилупитися з покладок, повна материнських гордощів за свій майбутній виводок.

Сиділа й мріяла.

Нараз... аж піря їй настовбурчилося від жаху: з-під шкаралупини теплих яєць, що на них сиділа квочка, почула вона глухий писків незадоволення:

— Подумаєш, сидить стара на нас і тільки дихати нам свіжим повітрям заважає!

Незадоволення росло й перейшло в отвертий бунт:

— Геть із старою! Не хочемо непрошеної опіки! Ми самі собі раду дамо!

А одно писклявя, проколупавши дірку в шкаралупі, навіть укусило квочку за ногу.

Холодним потом облилася стара квочка, закрутилося в голові їй, і вона обережно, щоб не порушити покладок, піднялася на ноги й, хитаючись, відійшла до криниці, щоб ликнути краплину холодної води з калюжі.

А в коші з покладками Бо-знає що діялося. Писклята раду собі зробили й уже гризлися, кого на отамана вибрати: одні за чубатенького ґалаґана, інші за руденького китайоза, ще інші когось третього в отамани голосять. Одні одно гасло підносять, інші — інше. Піднявся писк на ціле подвіря.

Стоїть квочка коло криниці, слухає це все й гірко плаче.

Підходять індик до неї з гусаком.

— Ну-ну! — кажуть вони. — Це тільки в вас таке, в курячому кодлі, щось подібне може бути. Та хіба ще, опріч вас, у тих балканських королинків, що недавно почубилися. Пфе! Тільки породу нашу пташину соромите!

— Та хіба ж я винна, любі мої! — плаче квочка. — Самі знаєте, як дбаю про все...

— Та це так! — згодилися гусак із індиком. — Тебе ми давно знаємо.

— Поможіть чимось! — благає квочка, в якої серце від жалю переверталося. — Зробіть щось, порадьте!

— Я зараз порядок зроблю, — каже гусак. Підходить він до коша та як крикне:

— Тихо мені, бо повикидаю всіх чисто на вулицю! Щоб ані пари мені з уст, чули?

І зашипів із злости.

Стало тихо в коші, як у церкві. Ані телень...

А гусак мовчки киває головою до квочки: іди, мовляв, до коша, у порядку вже все.

Прийшла заплакана квочка до коша, зирк — а там не знати що накоїлося: пощипані всі, попідбивані, синці під очима в усіх, поскубані писклята лежать...

Сіла квочка на яйця й сидить.

А під нею рух. Уже не кричать, не пищать писклята, тільки мовчки, без галасу, вовтузяться під нею, скубучи жорстоко одно одного. І квочку за ноги щипають.

Сидить квочка в коші й тільки сльози струшує на землю. Але мовчить, — сором ізнову признатися іншому птаству, що діється в коші.

Оце й кінець на цьому.

СДУД.

Короткі вістки

= УРЯД південно-американської республіки Панама проголосив, що панамські кораблі, які випливають у воєнну смугу, роблять це на власну відповідальність.

= В ДАНІЇ дуже обурені на Америку, бо американці зайняли два данські човни-цистерни, що від квітня 1940 р. стояли у пристані Св. Томи на Дівочих Островах. Тепер оба ті човни виїхали до Венезуелі за нафтою для Ню-Йорку.

= ДО НІМЕЧЧИНИ виїхала делеґація ніппонської молоді під проводом міністеріяльного радника виховання Кояна.

= 5. КВІТНЯ минає річниця, як Злучені Держави приступили до війни у 1917 р. Тепер 5. і 6. квітня думають зорґанізувати американський національний конґрес. Він має бути демонстрацією проти участи Америки у війні.

= У САН ЖЕРМЕН відбулася нарада префектів тих департаментів, що входять у склад зайнятої частини Франції. У нараді взяли участь також представники німецької влади. Вони приобіцяли якнайбільшу поміч і співпрацю.

= НІМЕЦЬКИЙ воєнний корабель затопив моторовий корабель „Морвікен", що колись належав до Норвеґії, а тепер був на анґлійській службі.

= РУМУНСЬКИЙ король Михайло іменував ґен. Антонеску ґенералом армії.

= У ПАРАҐВАЮ уступив міністр війни полк. Нунез. Недавно зрікся свойого уряду також і міністр внутрішних справ Параґваю.

= БРИТІЙСЬКА адміраліція повідомила про втрату 2 підводних човнів „Елмоед" та „Еретис Трепер".

= НІМЦІ звільнюють бельґійських полонених. Після закінчення війни в Бельґії німецька влада постепенно звільнювала бельґійських полонених. В лютому мають звільнити біля 25.000 бельґ. полонених. Досі ще ніколи ніхто не звільнював полонених перед підписанням мирового договору.

= 2. II. БРИТІЙСЬКІ торпедолітаки намагалися заатакувати побережжя Норвеґії. Всі їх торпеди не попали. Німці так вдатно поцілили один з тих літаків, що він завернув і мабуть злетів у воду.

= У МАДЯРСЬКОМУ місті Шеґеді відкрили філію Німецького Наукового Інституту. Німецький консуль Еріх Компер зазначив у своїй промові, що Німеччину й Мадярщину вяже традиційна приязнь та побажав кращого майбутнього в рамах нової Европи.

= СОВІТСЬКИЙ комісар фльоти — адмірал Кузнєцов відбуває візитацію совітської чорноморської фльоти й бере участь у її зимових вправах.

= В АНҐЛІЇ думають ввести т. зв. »блискавковий хліб«, що буде складатися з високовартісних вітамін. В Анґлії вже випродукували т. зв. »блискавкову зупу«. Оба ті засоби поживи замаґазинують та видаватимуть їх, коли вже не стане інших харчів.

= ЕСПАНСЬКИЙ суд для політичних справ у Барсельоні покарав бурмистра міста Ля Пертус конфіскатою усіх маєтків в Еспанії та заборонив йому вступити на еспанську територію. Покараний помагав у 1936 р. червоним еспанцям та передав їм багато зброї.

= АНҐЛІЙЦІ висилають раз-у-раз нові військові частини до Сінґапуру. Вони побоюються несподіваної атаки.

= ПІДЧАС ФІНЛЯНДСЬКО-СОВІТСЬКОЇ війни мало пропасти 4.000 фінляндських вояків. Незабаром виявилося, що 2.400 вояків було у ворожому полоні. Осталося ще 1.300 вояків, що їх вважали пропащими. Тепер 300 із них признали помершими.

= НОРВЕЗЬКА поліція наказала, щоб кожна особа, що скінчила 15 літ і проживає у Норвеґії, подбала за особисту виказку зі світлиною.

При всяких оголошеннях, що їх надсилають до Адміністрації для вміщення в часописах, треба надсилати одночасно належитість та подати, чи оголошення має бути вміщене в ЩОДЕННИКУ „Кр. Вісті" чи ТИЖНЕВИКУ, чи, може, в ОБОХ часописах.

ВІДНОВЛЮЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА 1941 РІК!

Місячна передплата — 6 зол.

ГРАБУНКОВІ НАПАДИ В ЛОНДОНІ

НЮ-ЙОРК, 10. II. — Як подає „Юнайтид Пресс" з Лондону, лондонська поліція мусить інтервеніювати з численних випадках грабункових нападів на харчеві продукти. Зорганізовані банди систематично грабують вантажні самоходи з харчами, щоб їх відпродати власникам харчівень. Власники харчівень тільки таким чином можуть дістати більші засоби всяких харчів. В Лондоні заарештували одного молодого старшину за присвоєння собі цукру з магазинів.

—o—

ЗНИЩЕНО 25 АНГЛІЙСЬКИХ КОРАБЛІВ

містоти понад пів міліона тон

БЕРЛІН, 11. II. — Після великого успіху німецьких далеколетних бомбовиків проти англійського транспорту під охороною на захід від побережжя Португалії треба відмітити успіх одної групи боевих літаків, що від 1. серпня 1940 р. знищила разом 25 ворожих кораблів, містоти 555.675 тон. З цього затоплено 363.500 тон, а 192.163 тон частинно важко ушкоджено, частинно підпалено.

ОГОЛОШЕННЯ

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол. 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини начеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. Курс 1 нім марки 2 злоті; 1 чеської корони 20
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 230-39
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79